

Sotsiaalkaitseministri määruse „Sotsiaalkindlustusameti põhimäärus“ seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Sotsiaalkindlustusamet on Sotsiaalministeeriumi valitsemisalas tegutsev valitsusasutus. Määrusega kehtestatakse Sotsiaalkindlustusameti põhimääruse uus terviktekst, et korrastada põhimääruse struktuuri ja selle sisu. Muudatused põhimääruses on seotud täiendustega Sotsiaalkindlustusameti ülesannetes alates 1. jaanuarist 2019. a. Lisaks nähakse ette muudatused ka osakondade nimetustes ja ülesannetes. Sotsiaalkindlustusamet hakkab edaspidi korraldama ja arendama rändega seotud teenuseid ning tegelema rehabilitatsioonialaste sekkumiste ja meetodikate arendamisega ning spetsialistide kompetentside suurendamisega.

1.2. Määruse ettevalmistaja

Määruse ja selle seletuskirja on ette valmistanud Sotsiaalkindlustusameti personali- ja haldusosakonna peaspetsialist Eleen Lilienthal (530 52266, Eleen.Lilienthal@sotsiaalkindlustusamet.ee) ja Sotsiaalkindlustusameti kvaliteediosakonna jurist Leila Siiraja (620 8344, Leila.Siiraja@sotsiaalkindlustusamet.ee).

Määruse juriidilise ekspertiisi on teinud Sotsiaalministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Alice Sündema (626 9271, Alice.Sundema@sm.ee).

Määruse on keeleteinutanud Rahandusministeeriumi ühisosakonna dokumendihaldustalituse keeleteinetaja Virge Tammaru (626 9320; Virge.Tammaru@fin.ee).

1.3. Märkused

Määrus ei ole seotud ühegi menetluses oleva eelnõuga.

Määrus ei ole seotud isikuandmete töötlemisega isikuandmete kaitse üldmääruse tähenduses.

Määrusega kehtestatakse uus Sotsiaalkindlustusameti põhimääruse uus terviktekst ja tunnistatakse kehtetuks seni kehtinud sotsiaalministri 19. augusti 2008. a määrus nr 43 „Sotsiaalkindlustusameti põhimäärus“ (RT I, 29.08.2018, 7).

2. Määruse sisu ja võrdlev analüüs

Määrus koosneb 13 paragrahvist.

Paragrahvis 1 sätestatakse Sotsiaalkindlustusameti (edaspidi *amet*) staatus.

Paragrahvi 1 lõikes 1 sätestatakse, et amet on Sotsiaalministeeriumi valitsemisalas tegutsev valitsusasutus, mis täidab õigusaktidest tulenevaid ülesandeid oma tegevusvaldkonnas ning teeb riiklikku järelevalvet ja kohaldab riiklikku sundi seaduses ettenähtud alustel ja ulatuses. Lõikes 2 sätestatakse, et amet esindab oma ülesannete täitmisel riiki.

Paragrahvis 2 sätestatakse ameti aruandekohustus valdkonna eest vastutava ministri ees, kes suunab ja koordineerib ameti tegevust ning teeb ameti üle teenistuslikku järelevalvet.

Paragrahvis 3 sätestatakse, et ameti kulud kaetakse riigieelarvest ning ametil on oma eelarve, mille kinnitab, mida muudab ja mille täitmist kontrollib valdkonna eest vastutav minister.

Sätete sisu ei muutu võrreldes kehtiva põhimäärusega.

Paragrahvis 4 sätestatakse ameti asukoht. Sätte sisu ei muutu võrreldes kehtiva põhimäärusega.

Paragrahvis 5 tuuakse välja tegevusvaldkond, milleks on sotsiaalkaitse ja lastekaitse korraldamine, kuna põhiosas on ameti ülesanded seotud nende valdkondade korraldamisega. Võrreldes kehtiva põhimäärusega on ameti tegevusvaldkond määratletud üldisemalt.

Paragrahvis 6 tuuakse välja ameti ülesanded. Paragrahvi 6 punktides 1–6 ja 8–18 välja toodud ülesandeid täidab amet ka praegu, aga nendes tehakse täpsustusi ning luuakse selgem loetelu ülesannetest, millega amet tegeleb. Uue ülesandena lisandub rändega seotud teenuste korraldamine.

Paragrahvis 7 sätestatakse ameti teenistuskohdade koosseis ja struktuuriüksused.

Paragrahvi 7 lõikes 1 sätestatakse ameti teenistuskohdade koosseisu kinnitamise kord, mille kohaselt kinnitab ameti teenistuskohdade koosseisu peadirektor valdkonna eest vastutava ministri käskkirjaga kinnitatud teenistuskohdade arvu piires.

Paragrahvi 7 lõikes 2 sätestatakse, et ameti struktuuriüksusteks on osakonnad, mille koosseisu võivad kuuluda talitused.

Paragrahvi 7 lõikes 3 sätestatakse, et ameti osakondade ja talituste ülesanded ja pädevus sätestatakse osakonna põhimääruses, mille kehtestab peadirektor.

Paragrahvi 7 lõikega 4 antakse võimalus luua väljaspool osakondi peadirektorile alluvaid teenistus- ja töökohti.

Paragrahvi 7 lõikes 5 sätestatakse, et teenistujate ülesanded, pädevus, alluvus ja asendamine sätestatakse ametijuhendites.

Paragrahvis 8 tuuakse välja ameti osakonnad ja nende ülesanded. Võrreldes kehtiva struktuuriga muutub kahe osakonna nimetus. Ekspertiisi ja sotsiaalteenuste osakond muudetakse teenuste osakonnaks, kuna uus nimetus väljendab paremini osakonna ülesandeid. Info- ja dokumendihalduse osakond muudetakse teabehalduse osakonnaks, kuna teenuste korraldamise ja teabehalduse õigusaktides kasutatakse mõistet „teabehaldus“, mis hõlmab nii infohaldust kui dokumendihaldust.

Paragrahvi 8 punktides 1–9 loetletakse ameti osakondade kaupa nende põhiülesanded. Kuna osakondade ülesanded ja pädevus sätestatakse osakondade põhimäärustes, tuuakse ameti põhimääruses osakonna põhiülesanded välja üldisemalt.

Paragrahvi 8 punktis 1 tuuakse välja teenuste osakonna põhiülesanded, milleks on puude tuvastamine ja raskusastme määramine ning abivahenditeenuse, rehabilitatsiooni- ja erihoolekandeteenuste korraldamine. Nimetatud põhiülesannete alla mahub ka Astangu Kutserehabilitatsiooni Keskuse rehabilitatsioonialase kompetentsikeskuse ületulek koos tugifunktsioonidega Sotsiaalkindlustusametisse. Muudatuse tulemusel hakkab osakond tegelema rehabilitatsioonialaste sekkumiste ja meetodikate arendamisega ning spetsialistide kompetentside suurendamisega.

Paragrahvi 8 punktis 2 tuuakse välja finants- ja arendusosakonna põhiülesanded, milleks on ameti eelarve juhtimine, väljamaksete tegemise ja finantsarvestuse korraldamine, rahaliste nõuete sissenõudmine, IT-arenduste koordineerimine, analüüside koostamine, andmevahetuse ja andmekaitse korraldamine.

Paragrahvi 8 punktis 3 tuuakse välja hüvitiste osakonna põhiülesanded, milleks on pensionide, toetuste ja hüvitiste maksmine, riigi tagatud õppelaenu summa kustutamine ja täiendavate sissemaksete tegemine kohustusliku pensionikindlustuse fondi.

Paragrahvi 8 punktis 4 tuuakse välja teabehalduse osakonna põhiülesanded, milleks on ameti info- ja dokumendihalduse korraldamine ja koordineerimine.

Paragrahvi 8 punktis 5 tuuakse välja klienditeeninduse osakonna põhiülesanded, milleks on klientide teenindamine ja nõustamine.

Paragrahvi 8 punktis 6 tuuakse välja kvaliteediosakonna põhiülesanded, milleks on õiguslaste küsimustega tegelemine, riikliku ja haldusjärelevalve tegemine ning tegevuslubade väljastamine.

Paragrahvi 8 punktis 7 tuuakse välja lastekaitse osakonna põhiülesanded, milleks on riikliku lastekaitsepoliitika rakendamine ja lastekaitseteenuste korraldamine.

Paragrahvi 8 punktis 8 tuuakse välja ohvriabi ja ennetusteenuste osakonna põhiülesanded, milleks on teenuste korraldamine süüteoohvritele ja nendega seotud isikutele, suure riskikäitumise ja abivajadusega lastele ning rahvusvahelise kaitse saajatele.

Paragrahvi 8 punktis 9 tuuakse välja personali- ja haldusosakonna põhiülesanded, milleks on ameti personaliteenuse tagamine ja riigivara haldamine.

Paragrahvis 9 sätestatakse ameti juhtimine.

Paragrahvi 9 lõikes 1 sätestatakse, et ametit juhib peadirektor, samuti sätestatakse peadirektori ametisse nimetamise kord.

Paragrahvi 9 lõikes 2 sätestatakse peadirektori asendamine tema avaliku võimu teostamise õiguse peatumise korral.

Paragrahvi 9 lõigetes 3 ja 4 sätestatakse osakondade ja talituste juhtimise korraldus.

Sätete sisu ei muutu võrreldes kehtiva põhimäärusega.

Paragrahvis 10 sätestatakse ameti peadirektori pädevus.

Paragrahvi 10 lõikes 1 sätestatakse peadirektori ülesanded. Võrreldes kehtiva põhimäärusega peadirektori ülesandeid ei täpsustata.

Paragrahvi 10 lõikes 2 sätestatakse peadirektori õigus anda käskkirju.

Sätete sisu ei muutu võrreldes kehtiva põhimäärusega.

Paragrahvis 11 sätestatakse ameti struktuuriüksuste juhtimise korraldus.

Paragrahvi 11 lõikes 1 tuuakse välja osakonnajuhataja pädevus osakonna juhtimisel.

Paragrahvi 11 lõikes 2 tuuakse välja talituse juhataja pädevus talituse juhtimisel.

Sätete sisu ei muutu võrreldes kehtiva põhimäärusega.

Paragrahviga 12 tunnistatakse kehtetuks seni kehtinud sotsiaalministri 19. augusti 2008. a määrus nr 43 „Sotsiaalkindlustusameti põhimäärus“.

Paragrahviga 13 sätestatakse määruse jõustumine ja rakendamine.

Paragrahvi 13 lõike 1 kohaselt jõustub määrus 11. veebruaril 2019. a, mil jõustuvad ameti osakondade uued nimetused ja ülesannete jaotused.

Paragrahvi 13 lõikes 2 sätestatakse määruse § 6 (ameti ülesanded) tagasiulatuv rakendamine 1. jaanuarist 2019. a, mil ametile lisandusid uued ülesanded ja töötajad.

3. Määruse vastavus Euroopa Liidu õigusele

Määrus ei ole puutumuses Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõjud

Määrus mõjutab otseselt Sotsiaalkindlustusameti tööd, kuna määrusega muudetakse ja täpsustatakse ameti tegevusvaldkonda, ülesandeid ja struktuuri. Põhimääruses sätestatakse ametile uus rändega seotud teenuste korraldamise ülesanne, kuna alates 1. jaanuarist 2019. a liikus Sotsiaalministeeriumist Sotsiaalkindlustusametisse rändega seotud teenuste korraldamine ja arendamine. Teenuste raamistikus puudutavad tegevused kohalike omavalitsuste toetamist ning rahvusvahelise kaitse saaja ja taotleja teenuste korraldamist. Teenuste rakendamise eesmärk on toetada rahvusvahelisest õigusest ja Euroopa Liidu õigusest tulenevate nõuete täitmist. Teenused kuuluvad siseturvalisuse arengukava tasakaalustatud kodakondsus- ja rändepoliitika programmi.

Lisaks liikus 1. jaanuarist 2019. a Sotsiaalkindlustusametisse senine Astangu Kutser rehabilitatsiooni Keskuse rehabilitatsioonialase kompetentsikeskuse funktsioon koos tugifunktsioonidega. Muudatuse tulemusel hakkab Sotsiaalkindlustusamet tegelema rehabilitatsioonialaste sekkumiste ja meetodikate arendamisega ning spetsialistide kompetentside suurendamisega.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Ameti koosseisu on täiendavate ülesannete täitmiseks toodud üle 9 teenistuskoha – 8 teenistuskoha Astangu Kutser rehabilitatsiooni Keskusest ja 1 teenistuskoha Sotsiaalministeeriumist.

Astangu Kutser rehabilitatsiooni Keskusest üle tulnud teenistuskotade ülesannete täitmiseks liikusid Astangu Kutser rehabilitatsiooni Keskuselt Sotsiaalkindlustusametile vahendid nii personalikuludeks kui ka ülesannete täitmisega seotud tegevusteks (ESFi vahendid „Tööturul osalemist toetavad hoolekandeteenused“ perioodiks 2019–2020 ja „Töövõimereformi sihtrühma töövõimelisuse tõstmine ja nende töötamise soodustamine“ perioodiks 2019–2021) ning Sotsiaalministeeriumist üle tulnud teenistuskoha ülesannete täitmiseks liikusid Sotsiaalministeeriumist Sotsiaalkindlustusametile vahendid personalikuludeks ja lähetuskuludeks.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 11. veebruaril 2019. a, mil jõustuvad uued ameti osakondade nimetused ja ülesannete jaotused. Määruse § 6 (ameti ülesanded) rakendatakse 1. jaanuarist 2019. a, mil Sotsiaalkindlustusametile lisandusid uued ülesanded ja töötajad.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Vastavalt Vabariigi Valitsuse 13. jaanuari 2011. a määruse nr 10 „Vabariigi Valitsuse reglement“ § 6 lõikele 2 ei pea ministeeriumi ja tema valitsemisala sisemist töökorraldust puudutavaid ministri määruse eelnõusid kooskõlastamiseks esitama.